

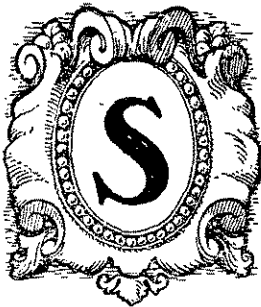

LA BARRACA

(APUNTS)

.....
*Més que els palaus de jaspis i de marbres,
Més que els arcs-trionfals i els coliseus,
Tu, pobre niu perdut en mig dels arbres,
Valdràs sempre als ulls meus!*

T. LLORENTE, «LA BARRACA».

SÓC aimant del progrès com el qui més ho siga; en aquest punt no sóc gens sospitós, però crec que, tractant de servir-lo, i amb una bona fe innegable, es perpetren veraders crims contra l'art.

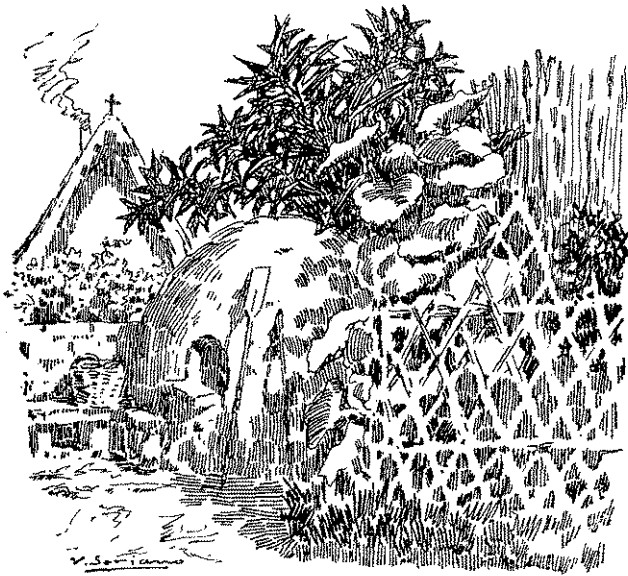
Hi ha acadèmies, juntes, comissions, etcètera, encarregades de cuidar dels edificis monumentals, quadros, armes, mobles i tot lo que és reliquia del temps passat; hi ha associacions i municipis que es cuiden de conservar fresques, estimulant-les amb premis, les costums de cada regió, aquelles que ens porten una nota d'alegria i d'optimisme en mig de la batalla diària de la vida. Però falta una entitat, siga la que siga, que es cuidi de lo que és objecte d'aquestes ratlles.

Els elements artístics característics d'una regió, no estan en la ciutat, on l'uniformitat i el convencionalisme van dominant-ho tot; l'ànima d'un poble, tal com és,

sols se veu en el camp. A València, dir *l'horta*, és dir-ho tot; l'home fort, sobri i treballador; la dona formosa, honesta, neta i feinera, igual com a filla que com a núvia, muller, mare i àvia; de l'horta brollen, com d'un manantial inagotable, els remors del treball sant, de l'alegria sana i de la justícia recta; tot, com l'aroma de les flors, entra cap a la ciutat.

L'horta, els llauradors, València, tot està simbolitzat per la *barraca*, per eix ramat de blanques colomes que prenen el sol en la sempre verda terra valenciana.

Les obres arquitectòniques dels homes tenen la pretensió, —il·lusió de pobre condemnat a mort!,— d'ésser eternes; se busquen els materials més durs i els obrers més hàbils, que, a força de treballs llargs i costosos, duen a terme l'edificació. Les aus del cel fan sos nius per a la temporada, amb els materials que els hi dóna la naturalesa, i són dos obrers només a construir: els dos que seran pares dels que alegraran aquell niuet amagat entre la verdor.

La *barraca*, més que a edificació humana, s'assembla al niu de les aus; busca un alteronet per a fugir de l'humitat, s'arracera prop d'un arbre ben ombriu, generalment una figuera, i s'orienta a llevant, cara al nostre bon amic el Mediterrani.

Són els fonaments, la mare terra; les parets, la mateixa terra transformada en «adobes», que no deixen passar el calor ni el fret; el pis de l'andana i la coberta, de canyissos lleugers i forts; la fusta dels trespols i de l'armadura, de xops de la vora del sequiol; la teulada, de palla d'arròs, que no es podrix mai; el paviment, la terra ben apisonada; en quant el decorat interior, no cal dir més que està a càrrec de la llauradora per a

pensar com serà de net i ple de l'aroma infantil de l'art camperol; la fusta, a força de fregades, ensenyant ses vetes, mil vegades més boniques que esmalts i daurats; les parets, amb moltes capes de calç, semblen de neu; la canterera i el banc de la cuina, xapats de majòlica i plens de pitxerets de Manises amb notes blaves de dibuixos ingeniosos. El moblatge també és obra casolana, de fusta de morera, bonica com el noguer i forta com el ferro; les cadires són precioses (on el progrés no ha dut encara vitòria falsificada), amb seients de cordeta d'espart formant boniques

combinacions, i els respatlles de barretes abalastrades i dibuixos fets a punta de ganivet.

Molt més podria dir d'aquests interiors, però ara no és moment oportú.

Per fora, qui no coneixerà la barraca valenciana? Les parets blanques, el sòcol gris, les portes roges i les finestres blaves; davant de la porta un emparat, sostingut per pilans ben emblanquinats; entre pilans corre un banc amb rajoles de majòlica, i li fan respatlles canyes travades amb gust, enramellades amb gessami, maresselva i passionera, i darrera, un trosset de terra que

l'ama de casa se reserva per a jardinet, on mai hi manquen aufàgrimes, clavells escarixats, roses fines i malva-rosa.

A un cantó de la barraca guaita una estaca; en ella hi ha penjada la corriola del

pou, més blanc que el gessamí i envoltat de geranis, que el decoren amb ses taques enlluernadores, verdes i vermelles.

En la fatxada posterior, tancada per una paret de terra, hi ha el corral per l'aviram de ploma i els conills,

i a un costat, una barraqueta, que als que la veuen per primera vegada els hi desperta la curiositat, ben prest satisfeta, perquè uns rons inconfundibles delaten l'inquí.

Prop de la barraca i sota d'un noguer o nesprer, és veu, feta d'«adobes», una construcció semiesfèrica; la boca que té, renegrida pel fum, una paret per a resguardar-la del vent i en ella unes estagues per a posar-hi les portes, bé donen a entendre que allò és un forn de coure pa. Aquesta dependència de la barraca ha sigut la primera víctima del *progrès*; s'han alçat en punts estratègics de l'horta uns edificis

molt antipàtics, destinats a forns, on van les llauradores a pastar i a coure el pa de la setmana. Els fornets se van assolant i ja no s'alcen més.

La barraca té sentència de mort: està

prohibit en el terme municipal de València (de València!) construir-ne cap, baix el pretext de que *fàcilment poden ésser presa d'un incendi.*

Aquest perill és molt remot, doncs jo, que durant molts anys rar ha sigut el dia que

no he visitat l'horta, no he vist cap incendi, i, en canvi, dins de la ciutat, per desgràcia, n'he presenciats molts.

De la mateixa manera que donen premis a les millors falles l'Ajuntament i «Lo Rat Penat» (*), deuria, aquest, intentar una festa, a la primavera, que se celebrés cada any en un lloc de l'horta, allí on hi haguessin barraques més ben cuidades i amb més gust.

Perquè seria molt de sentir que, per desídia de qui podria evitar-ho, desapareixés de la terra valenciana la nota brillant de la barraca.

VICENTS SORIANO.

(*) Societat valencianista, fundada per Constantí Llombart en 1878.